CUM SE CUVINE CREŞTINILOR A VIEȚUI

Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

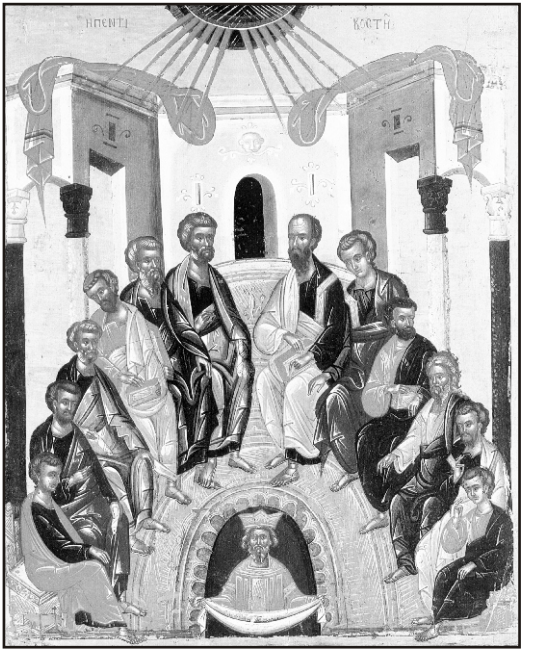

CUM SE CUVINE CREŞTINILOR A VIEȚUI

Editura Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuților

CUM SE CUVINE CREŞTINILOR A VIEȚUI

Tipărită cu binecuvântarea

Î. P. S. Pimen
Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor

Editura Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor
Suceava, 2005

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Cum se cuvine creştinilor a vieţui. - Suceava : Editura Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, 2005
ISBN 973-86963-8-0

281.95

Redactor responsabil: pr. Dragoş Buta, consilier cultural
Tehnoredactare computerizată: pr. Pamfil Strugaru, Liviu Strugaru
Corectură: prof. Doina Ciobanu, prof. Monica Bilauca
Tipar: Tipografia „Sfântul Ioan cel Nou" Suceava

ISBN 973-86963-8-0

Învățătura Domnului
prin cei doisprezece apostoli către neamuri

Capitolul I

1. Sunt două căi: una a vieții şi alta a morții[1] şi este mare deosebire între ele.

2. Calea vieții este aceasta:

Mai întâi, să-L iubeşti pe Dumnezeu, Creatorul tău; al doilea, pe aproapele tău ca pe tine însuți[2] şi toate câte voieşti să nu ți se facă ție, nu le face nici tu altora[3].

3. Învățătura acestor cuvinte este aceasta:

„Binecuvântați pe cei ce vă blestemă şi rugați-vă pentru duşmanii voştri; postiți pentru cei ce vă prigonesc, că ce mulțumită aveți dacă iubiți pe cei ce vă iubesc? Nu şi păgânii fac acelaşi lucru? Voi, însă, iubiți pe cei ce vă urăsc”[4] şi nu veți avea duşman.

4. *„Depărtează-te de poftele trupeşti şi lumeşti*[5]*. Dacă-ți dă cineva o palmă pe obrazul drept,*

---

[1] *Ier*. 21, 8; *Deut*. 30, 15-19.

[2] *Matei* 22, 37-39; *Marcu* 12, 30-31; *Înț. Sir*. 7, 30; *Deut*. 6, 5; *Lev*. 19, 18.

[3] *Matei* 7, 12; *Luca* 6, 31; *Tob*. 4, 15.

[4] *Matei* 5, 44. 46. 47; *Luca* 6, 27. 28. 32. 35.

[5] 1 *Petru* 2, 11.

întoarce-i lui şi pe celălalt[6] *şi vei fi desăvârşit*[7]. *Dacă te sileşte cineva să mergi o milă, mergi cu el două; dacă-ţi ia haina, dă-i şi cămaşa*"[8].

5. „*Oricărui cere de la tine, dă-i şi nu cere înapoi*"[9], că Tatăl vrea să dea tuturor din darurile Sale. Fericit este cel ce dă potrivit poruncii, că este nevinovat. Vai de cel ce ia! Dacă ia, având nevoie, va fi nevinovat, dar cel ce ia, neavând nevoie, va da socoteală de ce a luat şi pentru ce; dus la închisoare, va fi cercetat de cele ce a făcut şi „*nu va ieşi de acolo până ce nu va da şi cel din urmă ban*"[10]. Dar şi despre acestea s-a zis: „*Să asude milostenia ta în mâinile tale până cunoşti cui dai!*"[11].

Capitolul II

1. A doua poruncă a învăţăturii: „Să nu ucizi, să nu săvârşeşti adulter"[12]; să nu strici băieţi, să nu fii desfrânat, „să nu furi"[13], să nu vrăjeşti, să nu faci

[6] *Matei.* 5, 39; *Luca* 6, 29.
[7] *Matei* 5, 48.
[8] *Matei* 5, 41. 40; *Luca* 6, 29.
[9] *Luca* 6, 30; *Matei* 5, 42.
[10] *Matei* 5, 26.
[11] Text necunoscut. Dictonul acesta se găseşte la: Fericitul Augustin, în Psalmul 102, n. 12; în Psalmul 146, n. 17; Sfântul Grigore cel Mare, *Liber regulae pastoralis*, III, 20; în Psalmul 50.
[12] *Ieş.* 20, 13-14; *Deut.* 5, 17-18; *Matei* 19, 18.
[13] *Ieş.* 20, 15; *Deut.* 5, 19; *Matei* 19, 18.

otrăvuri, să nu ucizi copil în pântece, nici pe cel născut să nu-l ucizi, „să nu pofteşti cele ale aproapelui”[14].

2. Să nu juri strâmb[15], să nu dai mărturie mincinoasă[16], să nu vorbeşti de rău, să nu ţii minte răul.

3. Să nu fii cu două gânduri, nici cu două feluri de vorbă, pentru că două feluri de vorbă sunt cursa morţii.

4. Să nu fie cuvântul tău mincinos, nici în deşert, ci plin de faptă.

5. Să nu fii lacom, nici răpitor, nici făţarnic, nici rău, nici mândru.

6. Să nu ai gând rău împotriva semenului tău.

7. Să nu urăşti pe nici un om, ci pe unii să-i mustri, pe alţii să-i miluieşti, pentru alţii să te rogi, iar pe alţii să-i iubeşti mai mult decât sufletul tău.

Capitolul III

1. Fiul meu, fugi de orice rău şi de tot ce este asemenea lui.

2. Să nu fii mânios, că mânia duce la ucidere; nici invidios, nici certăreţ, că din toate acestea se nasc uciderи.

---

[14] *Ieş*. 20, 17.
[15] *Matei* 5, 33.
[16] *Matei* 19, 18; *Ieş*. 20, 16.

3. Fiul meu, să nu fii poftitor, că pofta duce la desfrâu; să nu spui cuvinte de ruşine şi să nu te uiți cu ochi pofticioşi, că din toate aceste se nasc adulterele.

4. Fiul meu, să nu ghiceşti viitorul după zborul păsărilor, pentru că aceasta duce la închinare de idoli; să nu descânți, să nu citeşti în stele, să nu faci vrăji, să nu vrei să auzi de ele, nici să le vezi, că din toate acestea se naşte închinarea la idoli.

5. Fiul meu, să nu fii mincinos, pentru că minciuna duce la hoție; nici iubitor de argint, nici iubitor de slavă deşartă, că din toate acestea se nasc hoțiile.

6. Fiul meu, să nu fii cârtitor, pentru că aceasta te duce la hulă; nici obraznic, nici cu gând rău, că din toate acestea se nasc hulele.

7. Să fii blând, pentru că „*cei blânzi vor moşteni pământul*”[17].

8. Să fii îndelung răbdător, milostiv, fără răutate, paşnic şi bun, tremurând totdeauna pentru cuvintele pe care le-ai auzit.

9. Să nu te înalți pe tine însuți, nici să ai sufletul tău obraznic. Să nu se lipească sufletul tău de cei mândri, ci să ai legături cu cei drepți şi cu cei smeriți[18].

10. Cele ce ți se întâmplă să le primeşti ca bune, ştiind că nimic nu se face fără Dumnezeu.

---

[17] *Matei* 5, 5; *Ps*. 36, 11.
[18] *Rom*. 12, 16.

Capitolul IV

1. Fiul meu, să-ţi aduci aminte, ziua şi noaptea, de cel ce-ţi grăieşte cuvântul lui Dumnezeu şi să-l cinsteşti ca pe Domnul, că unde se vorbeşte de domnie, acolo este şi Domnul.

2. Să cercetezi în fiecare zi chipurile sfinţilor*, ca să afli odihnă în cuvintele lor.

3. Să nu faci dezbinare şi să împaci pe cei ce se ceartă. „*Să judeci cu dreptate*”[19], să nu te uiţi la faţa omului când ai să mustri pentru păcat.

4. Să nu te îndoieşti dacă un lucru va fi sau nu.

5. „*Să nu fii cu mâinile întinse la luat şi cu ele strânse la dat*”[20].

6. Dacă ai dobândit ceva prin lucrul mâinilor tale, să dai ca răscumpărare pentru păcatele tale.

7. Să nu stai la îndoială când dai şi nici să murmuri când dai, că vei cunoaşte cine este Bunul Răsplătitor al plăţii.

8. Să nu întorci spatele celui lipsit; să faci parte din toate ale tale fratelui tău şi să nu zici că sunt ale tale. Dacă suntem părtaşi la cele nemuritoare, cu atât mai mult la cele muritoare[21].

---

* Prin sfinţi înţelegem creştinii din primele veacuri după Hristos.

[19] *Deut*. 1, 16; *Pilde* 31, 9; *In*. 7, 24.

[20] *Înţ. Sir*. 4, 33.

[21] *Rom*. 15, 27.

9. Să nu iei mâna ta de pe fiul tău sau de pe fiica ta, ci să-i înveți din tinerețe frica de Dumnezeu.

10. Să nu porunceşti slugii tale sau slujnicii tale, când eşti amărât şi supărat, că şi ei nădăjduiesc în Acelaşi Dumnezeu, ca nu cumva să nu se mai teamă de Dumnezeu, Care este şi Dumnezeul tău şi al lor[22]. Că Dumnezeu n-a venit la noi ca să ne cheme după față, ci la aceia pe care i-a pregătit Duhul.

11. Iar voi, cei care sunteți robi, să vă supuneți cu ruşine şi cu teamă stăpânilor voştri ca unor chipuri ale lui Dumnezeu.

12. Să urăşti orice fățărnicie şi tot ce nu este plăcut Domnului.

13. Să nu părăseşti „*poruncile Domnului şi să păstrezi ceea ce ai primit, fără să adaugi şi fără să scoți*"[23].

14. În Biserică să-ți mărturiseşti păcatele tale şi să nu te duci la rugăciune cu conştiință rea. Aceasta este calea vieții.

Capitolul V

1. Calea morții este aceasta:

Mai întâi de toate sunt rele şi pline de blestem: ucideri, adultere, pofte, desfrânări, hoții, idololatrii, vrăji, farmece, răpiri, mărturii mincinoase,

---

[22] *Efes*. 6, 9.

[23] *Deut*. 12, 32; 4, 2.

fățărnicii, inimă vicleană, vicleşug, mândrie, răutate, obrăznicie, lăcomie, cuvinte de ruşine, invidie, neruşinare, îngâmfare, lipsă de teamă.

2. Prigonitorii celor buni, urâtorii de adevăr, iubitorii de minciună nu cunosc răsplata dreptății, nu se lipesc de bine, nici de dreapta judecată; nu priveghează spre bine, ci spre rău; bunătatea şi răbdarea este departe de ei; „*iubesc cele deşarte*”[24], „*umblă după mită*”[25], nu miluiesc pe sărac, nu suferă pe cei necăjiți, nu cunosc pe Creatorul lor. „*Ucigaşi de copii*”[26] fiind, sunt stricători ai făpturii lui Dumnezeu, întorc spatele celui lipsit, asupresc pe cel în strâmtorare; apărători ai bogaților, judecători nelegiuiți ai săracilor, sunt plini de tot păcatul. Izbăviți-vă, fiilor, de toate acestea!

Capitolul VI

1. Vezi să nu te abată cineva de la această cale a învățăturii, că acela te învață cele ce sunt în afară de Dumnezeu.

2. Dacă poți purta tot jugul Domnului, desăvârşit vei fi, dar dacă nu poți, fă ce poți.

3. Cu privire la mâncăruri, ține ce poți, dar fereşte-te tare de cele jertfite idolilor, că este slujire a

---

[24] *Ps.* 4, 2.
[25] *Is.* 1, 23.
[26] *Înț. Sol.* 12, 5.

unor zei morți.

Capitolul VII

1. Cu privire la Botez, așa să botezați:

După ce ați spus mai înainte toate cele de mai sus, botezați *„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”*[27] în apă proaspătă.

2. Iar dacă n-ai apă proaspătă, botează în altă apă, iar dacă nu poți în apă rece*, botează în apă caldă.

3. Dacă nu ai de ajuns nici una nici alta, toarnă pe cap de trei ori apă *„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”*[28].

4. Înainte de botez, să postească cel ce botează și cel botezat și alții câțiva, dacă pot. Porunceşte, însă, ca cel ce are să se boteze, să postească o zi sau două înainte**.

---

[27] *Matei* 28, 19.

[28] *Matei* 28, 19.

* Apa scoasă din fântână în care se botează pruncul nu dăunează sănătății.

** Postul se cerea celor care se botezau, deoarece aceştia proveneau din lumea păgână şi nu erau la vârsta prunciei.

Cuvânt al Sfântului Antioh despre chemarea lui Dumnezeu*

Fiindcă Domnul Dumnezeu ne cheamă pe noi prin Lege şi prin prooroci, prin apostoli şi evanghelişti, iar, mai mult, ne şi roagă, nu se cade nouă, din lene, a nu lua seamă la chemarea Lui, la mântuirea noastră, ca nu cumva, pentru întârziere, să ni se încuie cămara cea dorită şi apoi, mult bătând, în zadar să fim fără de nici un folos. Ci, mai bine să ne sârguim, o, fraţilor, ca să ajungem la cetatea cea mare, la Ierusalimul cel de Sus, care este maica noastră, a tuturor celor ce vieţuim. Este ţara întru care străluceşte Lumina cea neînserată, Ochiul cel neadormit, Dătătorul bunătăţilor celor veşnice. Deci, o, fraţilor, de ne vom apropia cu frică şi cu dragoste de Stăpânul nostru cel bun, apoi vom vedea toată lumea îngerilor şi a arhanghelilor. Şi, oricât de mulţi ar fi îndrăgitorii Ierusalimului celui de Sus, toţi vor gusta din mângâierile lui, că din pârâul cel cu apă vie se vor adăpa. Să năzuim spre Acela care a zis: „Apropiaţi-vă de Mine şi Mă voi apropia de voi". Să ascultăm pe Dătătorul de Lege, Cel ce zice: „De veţi asculta glasul Meu, Îmi veţi fi Mie popor ales, împărătească preoţie, neam sfânt". Că zice: „Fiţi sfinţi, că Eu sfânt sunt, Domnul Dumnezeul vostru,

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 528.

şi popor ales v-am luat pe voi Mie". Iar la *Înţelepciune* zice: „Apropiaţi-vă de Mine cei ce Mă doriţi pe Mine, şi din bunătăţile Mele vă veţi sătura, pentru că mai dulce decât mierea sunt Eu. Că cel ce mănâncă, nu va mai flămânzi, şi cel ce Mă ascultă pe Mine, nu se va ruşina". Şi iarăşi: „Veniţi de mâncaţi pâinea Mea şi beţi vinul pe care l-am pregătit vouă şi lăsaţi nebunia voastră. Căutaţi înţelepciunea şi veţi trăi". Iar David zice: „Apropiaţi-vă de Dânsul şi vă veţi lumina şi feţele voastre nu se vor ruşina". Iar Apostolul zice: „Dacă aţi înviat împreună cu Hristos, apoi cele de sus le căutaţi, unde este Hristos de-a dreapta Tatălui, şezând". Şi mai zice încă: „Drept aceea, iată, nu sunteţi străini şi pribegi, ci cetăţeni cu sfinţii şi cu cei apropiaţi ai lui Dumnezeu". Deci, să ne apropiem de scaunul lui Dumnezeu ca să luăm milă şi să aflăm dar la vremea cea prielnică. Iar Iubitorul de oameni Dumnezeu ne cheamă pe noi, zicând: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi vă învăţaţi de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre. Că jugul Meu este bun şi sarcina Mea uşoară este" (*Matei* 11, 28-30).

Deci, acestea le grăieşte şi ne cheamă pe noi Însuşi Hristos, Dumnezeul nostru.

Cuvânt al Sfântului Evagrie monahul despre mântuirea sufletului*

În inima celui blând se odihneşte înţelepciunea, iar sufletul celui ostenitor este scaunul nepătimirii. Lucrătorii cei răi îşi vor lua plată rea, iar lucrătorilor celor buni li se va răsplăti cu plată bună. Cel ce întinde laţul altuia, în laţ va cădea şi el. Mai bun este un ţăran blând decât un oştean iute şi mânios. Iuţimea pierde cunoştinţa, iar îndelungă răbdarea o adună pe ea. Cum este un vânt tare în largul mării, aşa este mânia în inima omului. Cel ce se roagă lui Dumnezeu, fuge de ispite, iar inima cea netrebnică tulbură cugetul. Să nu te înveselească prea mult pe tine băutura, nici să te saturi de bucate, ca să nu se îngraşe carnea trupului tău, că apoi te vor împresura pe tine gândurile cele spurcate. Să nu zici: „Astăzi este praznic, să bem, iar mâine este Duminica mare, să facem praznic". Că praznicul creştinesc nu este aşa, să-ţi saturi pântecele. Paştile Domnului înseamnă ieşirea din răutăţi, iar Cincizecimea este învierea sufletului.

Praznicul lui Dumnezeu este nepomenirea de răutăţi, că pe pomenitorul de rău îl va apuca plânsul, iar Cincizecimea Domnului este învierea dragostei. Cel ce urăşte pe fratele său, în cumplită cădere cade.

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 528.

Praznicul lui Dumnezeu este înțelegerea cea adevărată, iar cine caută înțelegere mincinoasă, va muri urât. Mai bine este a flămânzi cu inimă curată, decât a prăznui cu suflet necurat. Cel ce-şi curăţă gândurile cele rele din inima sa, acela este cel ce şi-a ucis pruncii săi cu piatră.

Creştinul somnoros va cădea în rele, iar cel priveghetor este ca o pasăre uşoară. Să nu te dedai pe tine la priveghere deşartă şi seacă şi să nu laşi cuvintele cele duhovniceşti, pentru că Domnul priveşte în suflet şi te va scoate pe tine din tot răul. Somnul cel mult înmulţeşte gândurile, iar privegherea cea bună le împuţinează pe ele. Somnul cel mult aduce griji şi necazuri, iar cel ce priveghează scapă de acestea. Să-ți amințeşti totdeauna de ieşirea ta din această lume şi să nu uiți de judecata cea veşnică şi nu va fi păcătuire în sufletul tău.

Prin pocăință să-ți îndreptezi sufletul tău, iar prin milostenie şi blândețe să-l întăreşti pe el, chiar de va năvăli asupra ta duhul cel grabnic. Atunci să nu-ţi laşi chilia ta şi să nu pierzi vremea prielnică. Că, precum cineva curăţeşte argintul, aşa se va curăţi şi inima ta, şi precum aurul şi argintul se curăţă prin foc, aşa şi inima creştinului se curăţeşte prin ispite. Duhul tulburării goneşte lacrimile, iar duhul necazului sfărâmă rugăciunile. Leapădă de la tine mândria şi slava deşartă departe să o goneşti, că acela ce acum nu voieşte slava, se va mări în veacul ce va să fie, întru Iisus Hristos Domnul nostru.

Cuvânt al Preacuviosului părintelui nostru Efrem Sirul*

Priviți, fraţii mei iubiți, cum se întoarce omul la cele lepădate şi cugetă iarăşi şi face lucrurile păgânilor. Tot cel ce cugetă cele trupeşti şi se risipeşte ca şi când nu ar aştepta să dea seama lui Dumnezeu în ziua judecăţii, oare nu s-a dezbrăcat el de Hristos? Că zice Domnul cu dumnezeiasca Sa gură că şi pentru un cuvânt deşert vor să dea seama oamenii în ziua judecăţii, apoi faptele în ce fel vor fi judecate?

O, ce drac rău! O, urâtorul de bine şi urâtorul de oameni duh necurat! Cum împiedică şi cum ademeneşte el pe fiecare. Stăpânul strigă prin proroci şi prin apostoli şi prin Sfintele Evanghelii, iar din mulţime puțini iau aminte. Diavolul cheamă prin alăute şi prin hore şi prin cântece drăceşti şi mulţimea se adună. Iubitorul de oameni, Dumnezeu, cheamă pe toți şi zice: „Veniți la Mine toți!”, şi nu este nimeni să-L asculte, nici să se sârguiască. Hulitorul de oameni, diavolul, pe mulți îndeamnă şi aceştia la el aleargă. Dacă undeva s-ar propovădui ajunare şi priveghere, se sperie toți, se tânguiesc şi se fac asemenea morților, iar dacă s-ar vesti cândva prânzuri, ospețe, alăute sau cântece

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 153.

drăceşti, toţi se fac veseli, binevoitori şi treji şi unii pe alţii se cheamă şi se strigă şi împreună aleargă pe drumul cel rău şi se nevoiesc cu nevoinţa cea vrednică de jale. Nu însă cu cinste, cum se cuvine creştinilor, ci ca nişte păgâni; nu ca nişte robi ai lui Dumnezeu, ci ca nişte apucaţi. Şi de multe ori toată ziua se ostenesc pentru pântecele lor şi toată noaptea petrec fără de somn, spre pierzarea sufletului lor, jucând şi batjocorindu-se şi nimic altceva câştigând din osteneală şi din priveghere, fără numai vaiul, precum a zis Domnul.

Luaţi aminte cu dinadinsul la cele scrise şi nu le defăimaţi, că vai celor ce ocărăsc dumnezeieştile Scripturi. Că mulţi cuvântători deşerţi sunt, amăgindu-se cu mintea, iar când aud de chinurile judecăţii zic râzând, mângâindu-se: „Oare sunt eu mai bun decât toată lumea? Unde va merge toată lumea, acolo voi merge şi eu. Afară de toată lumea, ce are să mi se întâmple mie? Să mă îndulcesc deocamdată şi eu ca toată lumea de bunătăţile lumii acesteia”.

Apoi, după ce s-a împlinit hotarul vieţii acesteia, se trimite vestitorul morţii, zicându-ne: „S-a împlinit calea ta în viaţa aceasta, vino de acum într-o altă lume, vino la însuşi locul tău!”. Apoi, laşi lucrurile vieţii celei veselitoare, cu care ţi se părea că veşnic te vei desfăta, şi te duci, fiind tras de demoni, la locul de osândă. Şi văzându-şi locul, omul se va cutremura şi îşi va bate faţa sa cu palmele, şi,

căutând împrejur încoace şi încolo, va vrea să fugă şi nu-i va fi lui cu putinţă să fugă, că va fi ţinut cu nădejde, legat de cei ce îl vor duce pe dânsul. Atunci îi vor zice lui demonii ce îl ţin: „Ce te temi, vrednicule de jale? Ce te tulburi, ce te întristezi, ce te înfricoşezi, ticălosule? Ce te cutremuri, netrebnicule? Tu ţi-ai gătit ţie locul acesta: seceră acum ce ai semănat. Ai auzit de înfricoşata osândă şi, râzând, aşa ziceai: Unde va fi lumea toată, acolo voi fi şi eu. Acum, pentru ce te cutremuri? Nu eşti singur. Acolo unde este toată lumea, acolo eşti şi tu. N-ai auzit pe Stăpânul zicând: „Toată lumea întru cel rău zace”? Ci, defăimând ziceai: Unde va fi toată lumea, acolo şi eu. Vrednicule de jale şi ticălosule, pentru ce când ziceai acestea nu te gândeai la tine? Acum lumea toată poate să-ţi ajute ţie? Oare pentru toată lumea vei da tu răspuns Judecătorului? Au nu numai pentru singur sufletul tău? Iată acum, precum ziceai, unde este toată lumea, acolo eşti şi tu”.

Şi, intrând în locul cel de osândă, nevrând şi cumplit chinuindu-se, va începe să ridice jalnice glasuri şi să roage pe cei ce vor sta înaintea judecăţii, ca să dobândească măcar puţină răsuflare. Şi îi vor răspunde lui: „Ce strigi, ticălosule? Au doar tu eşti mai bun decât toată lumea? Unde este toată lumea, acolo eşti şi tu, precum ai zis”. Şi atunci, suspinând din adâncul inimii, va zice: „Şi ce-mi foloseşte mie toată lumea? Vai mie, că m-am amăgit şi m-am batjocorit. Dreaptă este judecata lui Dumnezeu.

Acum am cunoscut eu ticălosul că ceea ce seamănă omul, aceea va şi secera. Şi ce sarcină va lega, aceea va şi purta. Vai mie, că am auzit şi nu primeam. Pe câţi vedeam nevoindu-se, priveghind şi ajunând, pe toţi îi ocăram şi-i osândeam. Pe câţi îi vedeam plângând şi tânguindu-se, râdeam de ei. Vai mie, că mai de folos îmi era o sută de ani să plâng acolo şi să mă tânguiesc şi pământ să mănânc şi să nu vin în locul acesta de chin. Cine-mi va da mie vreme de pocăinţă măcar trei zile ale veacului aceluia, pe care l-am cheltuit în lenevire, eu vrednicul de jale, ticălosul? Însă acum târgul şi soborul s-au risipit şi nu mai am folos din pocăinţă".

Vedeţi, fraţilor, să nu se afle cineva fără de roadă. Cel ce seamănă în trupul său îndulcirea lumii acesteia, desfătări, ospeţe de seară într-o atmosferă necreştină, din trup va secera stricăciune. Iar cel ce seamănă în duh rugăciune, ajunare şi priveghere, din duh va secera viaţă veşnică. Luaţi seama şi vedeţi că nicidecum nu se laudă cel ce se desfătează, nici cei ce râd, nici cei ce joacă, că acestea păgânii le fac. Iar legea creştinilor este în acest fel: fericiţi cei săraci cu duhul, fericiţi cei ce plâng, fericiţi cei milostivi, fericiţi cei izgoniţi, fericiţi cei curaţi cu inima, fericiţi cei vorbiţi de rău, fericiţi cei ce se înfrânează, fericiţi cei ce au păzit Botezul curat, fericiţi cei ce pentru Hristos s-au lepădat de lumea aceasta, fericite sunt trupurile feciorelnicilor, fericiţi cei ce au femei ca şi când n-ar avea, fericiţi cei ce priveghează şi se roagă,

fericiţi cei ce văd mai înainte pe Cel ce va să vie să judece viii şi morţii şi-şi pregătesc răspunsul, fericiţi cei ce lăcrimează în rugăciune şi în cântare de psalmi. Acestea sunt ale dumnezeieştii Scripturi a dreptcredincioşilor.

Şi, oare care Scriptură fericeşte pe cei ce cântă din fluier sau din alăută, sau râd, sau pe cei ce se desfătează, sau pe cei ce se îmbată, sau pe cei ce se înverşunează şi joacă, sau pe cei ce iubesc lumea aceasta? Stăpânul nostru nu ne-a învăţat acestea, ci mai vârtos le-a osândit, zicând: „Vai vouă care râdeţi acum şi vă desfătaţi, că veţi plânge şi vă veţi tângui!”.

Deci, veniţi, ca lăsând calea cea largă care duce la pierzare, să ne ostenim puţină vreme, ca să împărăţim în vecii cei nesfârşiţi şi să dobândim bunătăţile cele nestricăcioase pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului păcătos nu s-au suit. Fugi de mândrie, o, omule, deşi eşti bogat, ca nu cumva să ai pe Dumnezeu împotriva ta; iubeşte smerita cugetare, deşi eşti mare, ca să te înalţi în ziua judecăţii, că vai celui trufaş; că acela, când va intra în mormânt, atunci se învaţă cine este. Vai lacomului, că bogăţia trece, vai necredinciosului, că în vreme ce toţi se luminează, el singur se întunecă. Vai celui fără de lege, că se duce la Judecător aspru şi drept. Vai trândavului, că va căuta vremea pe care rău a cheltuit-o şi nu o va afla. Vai ocărâtorului şi împreună cu el beţivului, că se rânduiesc cu ucigaşii şi cu desfrânaţii se pedepsesc.

Vai celui ce se desfătează în această puțină vreme că, precum un viţel spre junghiere, aşa se îngraşă.

Dar fericit este cel ce călătoreşte pe calea cea strâmtă, că purtător de cunună va intra în cer. Fericit cel ce multora le face bine, că va afla ajutători mulți când va fi judecat. Fericit cel ce se sârguieşte către viața ce va să fie, că acestea de aici trag spre stricăciune şi moarte. Fericit este cel ce risipeşte cele rele, adică pe acelea ce le-a adunat rău, că va sta curat înaintea Judecătorului. Fericit este cel ce spre toate se sileşte pe sine, că silitorii răpesc Împărăția lui Dumnezeu.

Deci să ne silim acum şi noi spre tot lucrul bun. Să ne îndemnăm şi să ne zidim unii pe alții, precum şi faceți. Totdeauna vorbirea noastră să fie despre judecată şi despre darea răspunsului nostru. Orice lucru faceți, fie de umblați pe cale, fie de şedeți la prânzuri sau în paturile voastre, ori altceva de faceți, totdeauna îngrijiți-vă de judecată şi de venirea dreptului Judecător şi vă aduceți aminte în inimile voastre şi ziceți unii către alții: „Oare în ce fel este întunericul cel mai dinafară? Oare în ce fel este focul cel nestins şi viermele cel neadormit? Oare în ce fel sunt scrâşnirile dinților?”. Acestea vorbiți-le unii cu alții, noaptea şi ziua. Să ne nevoim fraților, până avem vreme. Să cumpătăm desfătarea cea de aici, ca acolo să câştigăm desfătarea Raiului. Să plângem aici puțin, ca acolo să ne bucurăm. Să flămânzim aici, ca să ne săturăm acolo. Să învățăm a ne lipsi de

toate acestea vremelnice de aici, ca să ne îndulcim acolo de bunătăţile cele adevărate. Pe calea cea strâmtă şi necăjită să călătorim aici, ca acolo pe calea cea lată şi desfătată să umblăm. Şi iarăşi zic: „Vedeţi să nu ne împiedice pe noi viaţa aceasta şi să ne batjocorească şi goi şi netrebnici să ne trimită pe noi în veacul acela. Că înşelăciunea lumii acesteia pe mulţi i-a împiedicat, pe mulţi i-a pierdut, pe mulţi i-a batjocorit, pe mulţi i-a orbit”.

Iar noi, fraţilor, să luăm aminte la noi înşine şi să ascultăm pe Domnul, Care zice: „Veniţi după Mine!”. Deci, de toate să ne despărţim şi Lui să-I urmăm. Să potolim toată bucuria lumii acesteia, că batjocoreşte pe cei ce o iubesc pe dânsa. Iar noi să ne sârguim a dobândi viaţa cea veşnică, dănţuirea cea cu îngerii, petrecerea cea cu Hristos, Căruia Se cuvine slava în vecii vecilor! Amin.

Învățătură despre osteneala cea pentru Împărăția cerurilor*

Să nu vă leneviți, fraților, de a voastră mântuire, nici să petreceți cu dobitoacele, fără de înfrânare mâncând şi bând, că nu spre această viață ne-a ales pe noi Hristos, ci la Împărăția cerească ne-a chemat şi poruncă ne-a dat nouă, pe care, făcând-o, vom intra într-însa. Pentru că prin multe încercări se cade nouă a intra în Împărăția cerului şi cei ce se nevoiesc o răpesc pe ea. Că nevoința aceea sileşte pe Dumnezeu şi ne dăruieşte viața, că El ştie inimile noastre, dacă ne ostenim pentru Dânsul cu adevărat, în rugăciuni şi în privegheri, alergând la Biserică să slăvim pe Dumnezeu, Făcătorul nostru, Care la moştenirea îngerească ridică pe oamenii ei ce slujesc Lui şi se ostenesc pe ei înşişi pentru Dumnezeu şi trec cu vederea viața aceasta de puțină vreme. Că aceştia cunoscuți sunt lui Dumnezeu. Că şi singuri ştiți pe Apostolul Pavel, care zice că cei nedrepți nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu, nici desfrânații, nici sodomiții, nici tâlharii, nici clevetitorii, nici cei ce iau mită. Că cel ce s-a încurcat întru acestea cu greu este şi a se numi măcar creştin, dar să mai aştepte încă şi milă de la Dumnezeu.

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 418.

CUPRINS

Învățătura Domnului prin cei doisprezece apostoli către neamuri 3
Capitolul I 3
Capitolul II 4
Capitolul III 5
Capitolul IV 7
Capitolul V 8
Capitolul VI 9
Capitolul VII 10
Cuvânt al Sfântului Antioh despre chemarea lui Dumnezeu 11
Cuvânt al Sfântului Evagrie monahul despre mântuirea sufletului 13
Cuvânt al Preacuviosului părintelui nostru Efrem Sirul 15
Învățătură despre osteneala cea pentru Împărăția cerurilor 22

Tipografia „Sfântul Ioan cel Nou” Suceava

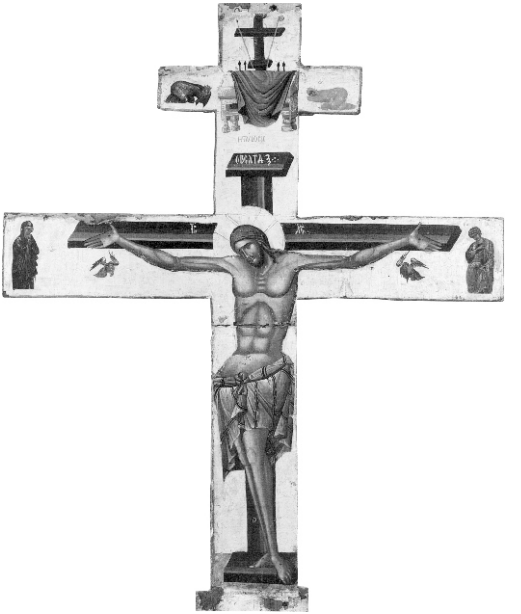
ІС
ХС